

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

21 juni 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN

Interpellatie van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de niet-betrokkenheid van de Vlaamse Gemeenschap bij de voorbereiding van de Belgische standpuntbepaling betreffende de bevoegdheidsverdeling binnen de Europese Unie

Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

Donderdag 21 juni 2001

VOORZITTER : De heer Luc Van den Brande

– *De interpellatie wordt gehouden om 9.14 uur.*

Interpellatie van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de niet-betrokkenheid van de Vlaamse Gemeenschap bij de voorbereiding van de Belgische standpuntbepaling betreffende de bevoegdheidsverdeling binnen de Europese Unie

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Vaerenbergh tot de heer Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de niet-betrokkenheid van de Vlaamse Gemeenschap bij de voorbereiding van de Belgische standpuntbepaling betreffende de bevoegdheidsverdeling binnen de Europese Unie.

De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, over enkele dagen wordt België voorzitter van de Europese Unie. Mijnheer de minister-president, op 28 mei laatsleden hebt u samen met zes andere constitutionele regio's een politieke verklaring afgegeven aan premier Verhofstadt, waarin met aandrang werd gevraagd de rol en positie van de regio's in het Europese beleidsvormingsproces en het institutionele kader als discussiethema aan de 'post-Nice-agenda' toe te voegen.

Op 20 juni was er een vergadering van de Beneluxlanden om een eerste gemeenschappelijke tekst over de bevoegdheidsverdeling binnen de Europese Unie op papier te zetten. Alhoewel deze problematiek ook over de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap gaat, zouden er in de betrokken

werkgroep die op het kabinet van de premier het Belgische standpunt terzake uitwerkt, geen vertegenwoordigers van onze deelstaten zijn.

Mijnheer de minister-president, welk gevolg heeft de premier binnen de werkzaamheden van het Belgische EU-voorzitterschap voor de politieke verklaring van de constitutionele regio's in het vooruitzicht gesteld ? Is de Vlaamse Gemeenschap al dan niet aanwezig in de werkgroep die het Belgische standpunt over de bevoegdheidsverdeling binnen de EU voorbereidt en, indien niet, hoe zult u dit verhelpen ? De Beneluxvergadering van 20 juni had ook betrekking op deelstatelijke bevoegdheden. Was er voorafgaandelijk overleg tussen de federale overheid en de overheden van de deelstaten en was de Vlaamse Gemeenschap vertegenwoordigd op deze Beneluxvergadering ?

Wat is het standpunt van de Vlaamse regering inzake de bevoegdheidsverdeling binnen de EU na de Top van Nice ? Moeten Belgische standpunten over dergelijke fundamentele aangelegenheden niet eerst in onze federale en deelstaatarlamenten worden besproken vooraleer ze als officiële Belgische standpunten naar buiten worden gebracht ?

De voorzitter : Minister-president Dewael heeft het woord.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, de politieke verklaring van de constitutionele regio's is één van de elementen die de premier in rekening zal brengen bij het opstellen van de Verklaring van Laken. In het kader van een brede consultatieronde zal hij daarnaast ook rekening houden met de debatten in de lidstaten en de posities van de lidstaten, de bijdragen van de Europese Commissie en het Europees Parlement, de nationale parlementen en allerlei academisch studiewerk. De premier heeft onze bijdrage goed ontvangen en ervaart ze als evenwichtig en positief. Het is overigens ook een van de eer-

Dewael

ste bijdragen voor de Verklaring van Laken en het is aanmoedigend dat onze premier op een dergelijke manier open staat voor onze ideeën. Dat is wat evenwel ook nog bij de andere regeringsleiders, vooral deze van de federale staten, op dezelfde manier zou moeten gebeuren. En dat belooft veel moeilijker te worden.

U wilt vooral weten of de Vlaamse regering lid is van de werkgroep die op het federale vlak de discussie over de bevoegdheidsverdeling voorbereidt. Wat dat betreft bestaat er een misverstand. Ik heb ook een aantal uittreksels in de pers gelezen en uit die berichten zou men kunnen afleiden dat er een dergelijke formele werkgroep operationeel is die zich met dit onderwerp bezighoudt. Dat is niet het geval. Er is wel een zeer intens informeel netwerk en er zijn contacten tussen de verschillende kabinetten. Er wordt terzake overigens ook overleg gepleegd met academici.

Het enige wat dus bestaat, is een informeel en veel-er academisch overleg tussen de personen die in de federale regering en administratie belast zijn met het opstellen van de Verklaring van Laken. Zo zijn er de kabinetten van de premier, van de minister van Buitenlandse Zaken, van de staatssecretaris voor Europese Zaken. Daarnaast is er natuurlijk nog een zeer belangrijke inbreng van permanent vertegenwoordiger Frans Van Daele. Er zijn ook academici die zich ertoe geëngageerd hebben een inhoudelijke bijdrage te leveren. Ik verwijs daarbij naar de professoren Lenaerts en Dehousse.

Het is dus niet zo dat men functioneert in een vast kader of via een formele werkgroep. De volgende weken heb ik trouwens een afspraak met de premier en professor Lenaerts om te praten over de zaken die ons inzake de bevoegdheidsverdeling aangaan, namelijk wat er moet gebeuren met de regio's. Er is dus een hele resem van contacten.

Het is ook niet zo dat er daar een Belgisch standpunt inzake de bevoegdheidsverdeling zal worden ingenomen. De Verklaring van Laken gaat niet over definitieve antwoorden, maar zal integendeel vragen stellen over procedures, deelnamekaders, tijds-kaders, enzovoort. Na de Verklaring van Laken zal men geen definitief standpunt kunnen distilleren over wat het federale België vindt van de bevoegdheidsverdeling. Alle genoemde elementen en het tijds-kader kunnen eventueel wel aan bod komen.

Bij het opstellen van de verklaring moet de premier zich zo ruim mogelijk informeren. Daarvoor heeft hij natuurlijk contacten, ook met de Vlaamse regering en de andere deelstaten in het land. Daarnaast heeft hij een internationale adviesgroep opgericht. Deze week is die trouwens in de pers ter sprake gekomen. Onder meer ex-premier Dehaene, de gewezen Italiaanse premier Amato, de heer Delors en de gewezen Poolse minister van Buitenlandse Zaken Geremek zullen van die adviesgroep deel uitmaken. Via al deze forums zal men de Verklaring van Laken op punt stellen.

Mijnheer Van Vaerenbergh, ik kan u dus geruststellen. We worden wel degelijk bij de zaak betrokken. Zowel mijn kabinet als de heer Moors, die de werkzaamheden op het niveau van het kabinet van de premier coördineert, hebben hun inbreng. Ik onderhoud bovendien nog rechtstreekse contacten met hem.

Gisteren, 20 juni 2001, werd de Beneluxvergadering gehouden. Traditioneel verloopt dat overleg via de federale overheid. Anders zou dit trouwens niet werkbaar zijn. Tijdens die bijeenkomst in Brussel heeft de premier zijn Nederlandse en Luxemburgse collega's ontvangen. Deze vergadering had tot doel een Benelux-positie vast te stellen inzake de algemene vraagstukken van de Verklaring van Laken. Ik heb kennis genomen van een aantal elementen van de tekst. Ik juich toe wat men daar heeft gezegd.

Uit de tekst van het Beneluxmemorandum blijkt het volgende in het algemeen en meer in het bijzonder omtrent de bevoegdheidsafbakening : in-zake de regio's is vermeld dat de voorzitter van het Forum – de gekozen vorm van het gestructureerde debat tussen 2002 en 2003 – initiatieven zal nemen om de regio's te consulteren. Over de bevoegdheidsafbakening vinden we het volgende terug : "De afbakening van bevoegdheden komt erop neer dat wij ons moeten buigen over onze beleidsdoelen en de middelen om deze te bereiken en dat wij moeten kijken op welk niveau de verantwoordelijkheid ligt voor de verwezenlijking van deze doelen." Verder dan dit gaat de uitspraak over bevoegdheidsafbakening in dit Memorandum niet. Het is zeer belangrijk dat men vanuit die overweging redeneert. Dit sluit aan bij hetgeen ook in de Verklaring van de Regio's staat ingeschreven. Men moet inderdaad het subsidiariteitsprincipe laten primeren.

Het standpunt van de Vlaamse regering inzake de bevoegdheidsverdeling is nog niet volledig bepaald. Het is nog te vroeg om al een inhoudelijk

Dewael

standpunt te hebben. De materie is zeer complex en vergt voorafgaand studiewerk. Men zal daar pas echt een aanvang mee kunnen maken na de Verklaring van Laken en dit met het oog op de voorbereiding van de volgende IGC. In de Verklaring van Laken zal men een aantal krijtlijnen uittekenen waarmee men een volgende IGC moet voorbereiden. Wij hebben gevraagd dat bij die voorbereiding de constitutionele regio's volwaardig zouden worden betrokken en aangebracht dat we bij het voorstellen van teksten en het formuleren van standpunten een en ander moeten kunnen uitwerken.

Het serieuze inhoudelijk werk kan dus pas in 2002 beginnen. Nu lanceren we wel inhoudelijk denkwerk en enkele ideeën, want er bestaat nagenoeg niets over bevoegdheidsverdeling. We willen weten wat de verschillende opties en hun gevolgen zijn. Er zijn nog geen concrete teksten, maar de administratie Buitenlands Beleid werkt een studieopdracht uit om de elementen van het debat over de toekomst van Europa, waaronder de bevoegdheidsverdeling, te onderzoeken

Mijnheer Van Vaerenbergh, u vroeg me of het parlement kan worden betrokken als er verdere stappen worden gezet in de bepaling van het Belgisch standpunt. Ik ben steeds een voorstander geweest van het voeren van gedachtewisselingen met het parlement over EU-materies, zoals ze hier worden gehouden. Zo wordt voorafgaandelijk aan het parlement de mogelijkheid geboden om een inbreng te hebben in het verloop van de discussie.

We hebben proactief het juiste signaal gegeven op het juiste moment door onze eigen verklaring op punt te stellen. Hierin staan de grote principes. Het is echter niet steeds gemakkelijk om zelfs daarvoor alle neuzen in dezelfde richting te krijgen.

Het debat over die bevoegdheidsverdeling is in volle voorbereiding, maar het is een misvatting om te denken dat alles beslist zou zijn op het ogenblik van de Verklaring van Laken. De Verklaring van Laken moet precies in het licht van de volgende IGC het startsein betekenen om die teksten af te ronden. De Vlaamse regering treft daartoe met haar administratie de nodige voorbereidingen. Ondertussen vinden formele en informele contacten plaats tussen de Vlaamse regering, de federale regering en uiteraard ook de andere regio's om ervoor te zorgen dat we met het oog op de Verklaring van Laken effectief zo veel mogelijk mede-

standers zullen krijgen. Dat is de grote uitdaging waar we voor staan.

Het is niet nodig om onszelf te overtuigen van de noodzaak daarvan, want het Vlaams Parlement is daar reeds lang van overtuigd. Ook de federale regering hoeft daar waarschijnlijk niet van overtuigd te worden, want zij zal wel alle pogingen ondernemen om dat aan bod te laten komen. De vraag is evenwel of er wel voldoende steunpunten gevonden zullen worden bij de andere lidstaten. Wat dat betreft, zijn we reeds twee jaar actief bezig met een sensibiliseringsproces dat begonnen is met het overmaken van onze standpunten na de vorige IGC van Nice. We hebben toen onze standpunten voorafgaandelijk meegedeeld.

We krijgen daarbij vaak gunstige reacties van regio's uit de Europese Unie. Op zo'n topbijeenkomst stellen we echter vast dat staatshoofden en regeringsleiders die signalen van de regio's niet altijd overnemen. Die andere EU-lidstaten moeten nog een belangrijk proces doormaken.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de minister-president, zonder eigenlijk heel veel te moeten vragen heb ik toch vele antwoorden gekregen, waarvoor mijn dank.

De bedoeling van deze interpellatie was eigenlijk om uw en ons streven – dat u als vertegenwoordiger van onze regio vertolkt – aan de federale premier, die de komende zes maanden in Europa het hoge woord zal voeren, mee te delen en kracht bij te zetten.

Ik ben dus verheugd om uw antwoorden, maar heb toch nog enkele bedenkingen en opmerkingen. Ten eerste wil ik beklemtonen dat men in een informeel circuit praat. Dat heeft voordelen, maar ook grote zwaktes.

Ten tweede wil ik u zeggen dat uw antwoorden belangrijk zijn en volledig beantwoorden aan wat ook wij denken over de situatie en de roeping van de regio's. De vraag is evenwel of daarover door u en door Vlaanderen wel een goede en toereikende communicatie wordt gevoerd tegenover de burger. U hebt er zelf op gewezen dat Europa bij de bevolking onbekend is, maar tegelijkertijd zegt u dat de regio's het dichtst bij de burger staan. Zou het daarom niet zinvol zijn de burgers sterker bij Europa te betrekken via de regio's ?

Van Vaerenbergh

U zegt dat u werk maakt van communicatie, met de jeugd als belangrijke doelgroep. Is het niet wenselijk die communicatie uit te breiden tot de brede bevolking? Is het niet wenselijk de mensen te verduidelijken dat Europa niet iets is wat beslist wordt door enkele mensen aan de top die zich met alles en nog wat bezighouden? Moeten we hen niet duidelijk maken dat wij een belangrijk deel vormen in dat grote raderwerk, dat we daarin onze eigen bevoegdheden hebben en dat het onze wens en ons streven is om aan de regio's bepaalde taken toe te bedelen? Een goede communicatie is dan ook bijzonder belangrijk.

Ik zal niet verder ingaan op al uw verklaringen die mij en mijn fractie al bij al vrij gerust kunnen stellen. Toch wou ik nog uw aandacht vragen voor iets wat eigenlijk niets met mijn interpellatie te maken heeft. Zoals u weet, zal een van de grote uitdagingen de uitbreiding van Europa zijn. Europa zegt dienaangaande dat de mensenrechten bij een uitbreiding in ieder geval gerespecteerd moeten worden. Dit is een belangrijk gegeven dat door ieder-

een wordt onderschreven. U hebt zelf ook de nadruk gelegd op de sociale rechten, ook omdat dit bepalend kan zijn voor een sterkere betrokkenheid van de burger bij de Europese constructie. Toch is er nog een andere belangrijke dimensie die in onze regio bijzonder gevoelig ligt. Ik heb het over de culturele rechten, en dus ook over de taalrechten. Vooral in het licht van de grote uitbreiding die in het verschiet ligt, verdienen deze rechten onze grote aandacht. Als we in contact willen treden met Europa, dan moeten we dat in onze eigen taal kunnen doen. Over het taalgebruik in bepaalde Europese instellingen is in het verleden reeds druk gediscussieerd, ook in het Vlaams en in het federale parlement. Ook in de toekomst moeten we daar zeer veel aandacht aan blijven schenken. Dit zou moeten kunnen worden opgenomen in de discussie die uiteindelijk tot de Verklaring van Laken zal leiden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– Het incident wordt gesloten om 10 uur.
